Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2023/2418

26.10.2023

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2023/2418

z 18. októbra 2023

o zriadení nástroja na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania (EDIRPA)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 173 ods. 3,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([2]),

keďže:

(1) Hlavy štátov alebo predsedovia vlád EÚ, ktorí sa stretli 11. marca 2022 vo Versailles, sa zaviazali posilniť európske obranné spôsobilosti vzhľadom na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine. Dohodli sa na podstatnom zvýšení výdavkov na obranu, vytvorení ďalších stimulov na podnietenie kolaboratívnych investícií členských štátov do spoločných projektov a spoločného obstarávania obranných spôsobilostí, ďalších investíciách do spôsobilostí potrebných na vykonávanie celej škály misií a operácií, podpore synergií a inovácií a posilnení a rozvoji európskeho obranného priemyslu vrátane malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“).

(2) Neodôvodnená inváziа Ruska na Ukrajinu, ktorá sa začala 24. februára 2022, a prebiehajúca útočná vojna jasne ukazujú, že je nevyhnutné urýchlene konať s cieľom odstrániť existujúce nedostatky. Návrat vojny vysokej intenzity a územného konfliktu do Európy má negatívny vplyv na bezpečnosť Únie a členských štátov a vyžaduje si podstatné zvýšenie kapacít členských štátov, aby sa odstránili najnaliehavejšie a najkritickejšie nedostatky, najmä tie, ktoré sa prehĺbili transferom obranných výrobkov na Ukrajinu.

(3) Útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine sa dramaticky zdôraznila potreba prispôsobiť európsku obrannú technologickú a priemyselnú základňu (ďalej len „EDTIB“) štrukturálnym zmenám, zintenzívniť vojenský výskum a vývoj v Únii, modernizovať vojenské vybavenie a posilniť spoluprácu medzi členskými štátmi v rámci obstarávania v oblasti obrany.

(4) Komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“) predložili 18. mája 2022 spoločné oznámenie s názvom Analýza nedostatku investícií do obrany a ďalší postup. V spoločnom oznámení sa zdôraznili dôsledky rokov nedostatočných výdavkov na obranu a existencia nedostatkov v oblasti financovania, priemyslu a spôsobilostí v sektore obrany Únie. V spoločnom oznámení sa uvádza, že návratom vojny do Európy sa odhalilo nahromadenie medzier a nedostatkov vo vojenských zásobách, zníženie priemyselnej výrobnej kapacity a obmedzená miera spoločného obstarávania a spolupráce. V spoločnom oznámení sa tiež poukázalo na nedostatky, ktoré majú bezprostredný vplyv na slobodu konania ozbrojených síl členských štátov, ako aj na naliehavú potrebu doplniť určité zásoby, nahradiť zastarané vojenské vybavenie, napríklad vybavenie navrhnuté alebo vyrobené v bývalom Sovietskom zväze, a posilniť strategické spôsobilosti.

([1]) Ú. v. EÚ C 486, 21.12.2022, s. 168.
([2]) Pozícia Európskeho parlamentu z 12. septembra 2023 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 9. októbra 2023.

(5) V spoločnom oznámení sa tiež navrhuje špecializovaný krátkodobý nástroj navrhnutý v duchu solidarity ako nástroj, ktorý má stimulovať členské štáty, aby uskutočňovali na dobrovoľnom základe spoločné obstarávanie s cieľom kolaboratívnym spôsobom odstrániť najnaliehavejšie a najkritickejšie nedostatky, najmä tie, ktoré vznikli v dôsledku reakcie na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine.

(6) Účelom navrhovaného nového špecializovaného krátkodobého nástroja je prispieť k posilneniu spoločného obstarávania v oblasti obrany a prostredníctvom súvisiaceho financovania Únie k posilneniu spôsobilostí obranného priemyslu Únie, a to aj zvýšením výroby obranných výrobkov. Prispeje sa ním aj k dosiahnutiu spoločnej referenčnej hodnoty 35 % celkových výdavkov na obstarávanie vybavenia v rámci európskeho kolaboratívneho obstarávania vybavenia, ktorú určil riadiaci výbor Európskej obrannej agentúry v roku 2007.

(7) Jadrom uvedeného úsilia by preto malo byť posilnenie EDTIB. Ťažkosti a nedostatky skutočne pretrvávajú, rovnako ako fragmentácia úsilia, čo vedie k nedostatočnej úrovni spolupráce a interoperability výrobkov.

(8) Osobitná štruktúra, podmienky oprávnenosti a kritériá stanovené v tomto nariadení sú špecifické pre špecializovaný krátkodobý nástroj a vyplývajú z osobitných okolností a súčasnej núdzovej situácie.

(9) V kontexte súčasného obranného trhu, ktorý sa vyznačuje zvýšenou bezpečnostnou hrozbou a reálnou perspektívou konfliktu vysokej intenzity, členské štáty rýchlo zvyšujú svoje rozpočty na obranu a zameriavajú sa na uskutočňovanie podobných nákupov obranných výrobkov. To má za následok úroveň dopytu, ktorá by mohla prevyšovať výrobné kapacity EDTIB, ktoré sú v súčasnosti nastavené na mierové podmienky výroby.

(10) V dôsledku toho možno očakávať silnú cenovú infláciu, ako aj dlhšie oneskorenia dodacích lehôt, čo môže potenciálne ohroziť bezpečnosť Únie a členských štátov. Obranný priemysel musí zabezpečiť výrobné kapacity potrebné na spracovanie zákaziek, ako aj kritické suroviny a subkomponenty. V tomto kontexte by výrobcovia mohli uprednostňovať väčšie zákazky, čím by potenciálne ohrozili najzraniteľnejšie krajiny, ktoré na získanie veľkých zákaziek nemajú kritickú veľkosť a finančné prostriedky.

(11) Súčasná geopolitická situácia v krajinách východného susedstva ukázala, že hoci by sa malo zabrániť duplicite úsilia, diverzifikovaný obranný trh môže prispieť k rozmanitosti výrobkov, ktoré sú okamžite dostupné na trhu, a preto môže byť prínosom pre primerané uspokojenie naliehavých potrieb členských štátov.

(12) Okrem toho by sa malo vynaložiť úsilie na dosiahnutie toho, aby zvýšené výdavky viedli k vybudovaniu oveľa pevnejšej EDTIB v celej Únii. Vyššie investície na vnútroštátnej úrovni uskutočnené bez koordinácie alebo spolupráce môžu viesť k prehĺbeniu fragmentácie .

(13) Vzhľadom na tieto výzvy a súvisiace štrukturálne zmeny sa javí ako nevyhnutné urýchliť prispôsobovanie EDTIB s cieľom zvýšiť jej konkurencieschopnosť a efektívnosť v súlade s článkom 173 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a prispieť tak k posilneniu a zlepšeniu spôsobilosti obranného priemyslu členských štátov. Odstránenie nedostatkov v priemysle by malo zahŕňať okamžité riešenie tých najnaliehavejších z nich.

(14) Mali by sa stimulovať najmä spoločné investície a verejné obstarávanie v oblasti obrany, keďže takéto spoločné opatrenia by zabezpečili, že potrebná zmena EDTIB sa uskutoční na základe spolupráce, čím sa zabráni ďalšej fragmentácii a zvýši sa interoperabilita.

(15) Na uvedený účel by sa mal zriadiť špecializovaný krátkodobý nástroj na zvýšenie spolupráce členských štátov vo fáze verejného obstarávania v oblasti obrany (ďalej len „nástroj“). Nástroj by mal členské štáty motivovať, aby sa snažili o spoločné opatrenia, a najmä k tomu, aby pri obstarávaní, ktorého cieľom je odstrániť uvedené nedostatky, konali spoločne, čím sa zvýši interoperabilita a posilní a zreformuje sa ich obranný priemysel.

(16) Bez toho, aby boli dotknuté výsady rozpočtového orgánu, sa zdroje pridelené na nástroj budú financovať v rámci existujúceho viacročného finančného rámca bez toho, aby to malo vplyv na financovanie, ktoré už bolo vyhradené na konkrétne opatrenia Únie.

(17) Týmto nástrojom by sa mala vyvážiť zložitosť a riziká spojené so spoločným obstarávaním a zároveň by sa mali umožniť úspory z rozsahu v prípade opatrení, ktoré členské štáty vykonávajú v záujme posilnenia a modernizácie EDTIB, s osobitným zameraním na MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou, čím sa zvýši kapacita, odolnosť a bezpečnosť dodávok v Únii. Podpora spoločného obstarávania by viedla aj k zníženiu nákladov, pokiaľ ide o administratívne zaťaženie príslušných systémov a ich riadenie počas celého životného cyklu. Zároveň s vykonávaním nástroja by sa malo vyvíjať úsilie s cieľom posilniť európske trhy, služby a systémy v oblasti obrany a bezpečnosti a vytvoriť rovnaké podmienky pre dodávateľov zo všetkých členských štátov. Spoločné obstarávanie na spoločnom trhu na účely EDTIB umožňuje úspory z rozsahu a zabezpečuje inovácie a efektívnosť vo výrobe a technológiách.

(18) Nástroj využíva a zohľadňuje prácu osobitnej skupiny pre spoločné obstarávanie v oblasti obrany zriadenej Komisiou a vysokým predstaviteľom a vedúcim Európskej obrannej agentúry v súlade so spoločným oznámením z 18. mája 2022 s cieľom koordinovať veľmi krátkodobé potreby verejného obstarávania v oblasti obrany a spolupracovať s členskými štátmi a výrobcami v oblasti obrany z Únie, aby sa podporilo spoločné obstarávanie na účely doplnenia zásob, najmä vzhľadom na podporu poskytovanú Ukrajine.

(19) Bezpečnostná situácia v Európe si vyžaduje naliehavé úvahy o tom, ako znížiť nadmernú fragmentáciu prostredníctvom samostatných iniciatív Únie a ako strategicky prepojiť príslušné nástroje. Tento nástroj je určený na zabezpečenie súladu s existujúcimi iniciatívami Únie týkajúcimi sa spolupráce v oblasti obrany, ako je plán rozvoja spôsobilostí, koordinované ročné hodnotenie obrany, Európsky obranný fond a stála štruktúrovaná spolupráca, a na vytváranie synergií s inými programami Únie. Nástroj je úplne v súlade s ambíciami Strategického kompasu pre bezpečnosť a obranu. Vo vhodných prípadoch sa tiež môžu zohľadniť regionálne a medzinárodné priority vrátane priorít stanovených v kontexte Organizácie Severoatlantickej zmluvy, ak sú v súlade s prioritami Únie a nebránia žiadnemu členskému štátu ani pridruženej krajine v účasti, pričom by sa malo dbať na predchádzanie zbytočnej duplicite.

(20) Keďže cieľom nástroja je zvýšiť konkurencieschopnosť a efektívnosť obranného priemyslu Únie, na to, aby bol prospešný, bude potrebné uzavrieť spoločné verejné zákazky s dodávateľmi alebo subdodávateľmi, ktorí sú usadení v Únii alebo v pridružených krajinách a nepodliehajú kontrole nepridružených tretích krajín ani subjektov z nepridružených tretích krajín. V tejto súvislosti by sa kontrola nad dodávateľom alebo subdodávateľom mala chápať ako schopnosť uplatňovať rozhodujúci vplyv na dodávateľa alebo subdodávateľa, a to priamo alebo nepriamo prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov. Okrem toho, s cieľom zaistiť ochranu bezpečnostných a obranných záujmov Únie a členských štátov by sa infraštruktúra, zariadenia, aktíva a zdroje dodávateľov a subdodávateľov zapojených do spoločného obstarávania, ktoré sa používajú na účely uvedeného obstarávania, mali nachádzať na území členského štátu alebo pridruženej krajiny.

(21) Za určitých okolností by malo byť možné odchýliť sa od zásady, že dodávatelia a subdodávatelia zapojení do spoločného obstarávania podporovaného z nástroja nepodliehajú kontrole zo strany nepridružených tretích krajín ani subjektov z nepridružených tretích krajín. V takom kontexte by dodávateľ alebo subdodávateľ usadený v Únii alebo v pridruženej krajine a kontrolovaný nepridruženou treťou krajinou alebo subjektom z nepridruženej tretej krajiny mal mať možnosť zúčastňovať sa ako dodávateľ alebo subdodávateľ zapojený do spoločného obstarávania, ak sú splnené prísne podmienky týkajúce sa bezpečnostných a obranných záujmov Únie a jej členských štátov, ako sa stanovuje v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), a to aj pokiaľ ide o posilnenie EDTIB.

(22) Okrem toho by postupy spoločného obstarávania a verejné zákazky mali zahŕňať aj požiadavku, aby sa na obranný výrobok nevzťahovalo obmedzenie zo strany nepridruženej tretej krajiny alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny, ktoré znižuje možnosti členských štátov na použitie uvedeného obranného výrobku. V naliehavých prípadoch, keď kapacita EDTIB vyplniť najnaliehavejšie a najkritickejšie nedostatky v zásobách členských štátov nie

je dostatočná alebo ak EDTIB nie je schopná poskytnúť potrebné obranné výrobky v primeranom časovom rámci, by sa táto uvedená požiadavka nemala uplatňovať, ak sa obstarané výrobky používali pred 24. februárom 2022 v ozbrojených silách väčšiny členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na spoločnom obstarávaní. Ak sa uplatňuje uvedená výnimka, krajiny zúčastňujúce sa na spoločnom obstarávaní by mali preskúmať možnosť nahradiť komponenty, ktoré spôsobujú obmedzenie, komponentmi bez obmedzenia z Únie alebo pridružených krajín.

(23) No to, aby sa vytvoril potrebný stimulačný účinok by granty poskytované v rámci nástroja mali mať formu financovania, ktoré nie je viazané na náklady a malo by byť založené na dosiahnutých výsledkov vzhľadom na pracovné balíky, čiastkové ciele alebo ciele procesu spoločného obstarávania.

(24) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o prijatie viacročného pracovného programu na účely stanovenia priorít financovania a uplatniteľných podmienok financovania. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ([3])**.**

(25) Na dosiahnutie stimulačného účinku by sa úroveň príspevku Únie pre každé opatrenie mala dať diferencovať podľa faktorov, ako sú zložitosť spoločného obstarávania, povaha spolupráce alebo počet zúčastnených členských štátov alebo pridružených krajín alebo začlenenie ďalších členských štátov alebo pridružených krajín do existujúcej spolupráce, ale tento príspevok by nemal presiahnuť 15 % celkového rozpočtu nástroja a mal by byť obmedzený na 15 % odhadovanej hodnoty spoločnej verejnej zákazky na konzorcium členských štátov a pridružených krajín. Vzhľadom na vyššie náklady, ktoré sú zvyčajne spojené s vykonávaním postupov verejného obstarávania zahrňujúcich veľký počet dodávateľov alebo transfery zakúpeného vybavenia do tretích krajín, by sa uvedený strop mal zvýšiť na 20 % celkového rozpočtu a 20 % odhadovanej hodnoty spoločnej verejnej zákazky na konzorcium členských štátov a pridružených krajín, ak jedným z príjemcov dodatočných množstiev obranných výrobkov v rámci verejného obstarávania je Ukrajina alebo Moldavsko alebo ak je aspoň 15 % odhadovanej hodnoty spoločnej verejnej zákazky pridelených MSP alebo spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou ako dodávateľom alebo subdodávateľom. Obstarávanie dodatočných množstiev obranných výrobkov pre Ukrajinu a Moldavsko by malo byť možné so súhlasom zúčastnených členských štátov, a to vzhľadom na osobitnú bezpečnostnú situáciu uvedených dvoch kandidátskych krajín Únie v súvislosti s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine.

(26) Členské štáty a pridružené krajiny by mali vymenovať zástupcu povereného obstarávaním, ktorý bude vykonávať spoločné obstarávanie v ich mene. Zástupcom povereným obstarávaním by mal byť verejný obstarávateľ v zmysle článku 2 ods. 1 bodu 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ ([4]) a článku 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ ([5]), ktorý je usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine , Európska obranná agentúra alebo medzinárodná organizácia.

(27) V súlade s článkom 193 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ([6]) (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“) sa grant môže udeliť na opatrenie, ktoré sa už začalo, a to za predpokladu, že žiadateľ dokáže preukázať potrebu začať opatrenie pred podpísaním dohody o grante. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine spôsobila radikálnu zmenu podmienok na obrannom trhu, ktorým sa EDTIB musí prispôsobiť v časovo veľmi obmedzenom rámci. Vzhľadom na naliehavosť a závažnosť uvedeného prispôsobenia, ako aj na existenciu rizika ďalšej fragmentácie vnútorného trhu a dodávateľských reťazcov relevantných obranných výrobkov boli opatrenia členských štátov na začatie spolupráce v oblasti spoločného obstarávania okamžite potrebné, aby sa

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

([4]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

na trh a EDTIB vyslal významný signál. V dôsledku toho by včasná finančná podpora Únie mala byť možná. Odchylne od článku 193 nariadenia o rozpočtových pravidlách by preto malo byť možné, aby sa v rozhodnutí o financovaní stanovili finančné príspevky na akcie, ktoré sa vzťahujú na obdobia od 24. februára 2022, aj keď sa začali pred podaním žiadosti o grant, a to za predpokladu, že sa neskončia pred podpísaním dohody o grante.

(28) Týmto nariadením nie sú dotknuté pravidlá stanovené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES ([7]). V tomto nariadení sa však stanovujú konkrétnejšie kritériá oprávnenosti. V smernici 2009/81/ES sa stanovuje, že členské štáty môžu do svojich právnych predpisov zahrnúť možnosť vložiť do zadávacích podkladov požiadavky týkajúce sa ochrany bezpečnosti zásobovania alebo bezpečnosti informácií. Toto nariadenia vychádza z uvedených ustanovení smernice 2009/81/ES a stanovuje povinnosti zástupcov poverených obstarávaním, pokiaľ ide o kritériá oprávnenosti, ktoré sa majú zahrnúť do zmluvnej dokumentácie. Takéto povinnosti by mali mať prednosť pred kolidujúcimi právnymi predpismi členského štátu a pridružených krajín, kde je dotknutý zástupca poverený obstarávaním usadený.

(29) Cieľom odporúčania Komisie (EÚ) 2018/624 ([8]) je uľahčiť MSP a stredne veľkým spoločnostiam v sektore obrany cezhraničný prístup na trh. Predovšetkým vyzýva členské štáty, aby využívali flexibilitu, ktorá sa ponúka smernicou 2009/81/ES, ako napríklad možnosť zavedenú v jej článku 21 alebo možnosť poskytovanú rozsiahlejším využívaním častí alebo elektronického obstarávania. Členské štáty sa v ňom tiež vyzývajú, aby zmiernili administratívne zaťaženie súvisiace s obstarávaním, a to najmä zabezpečením primeranosti, pokiaľ ide o žiadosti o informácie alebo podmienky účasti. V kontexte tohto nariadenia by mali zástupcovia poverení obstarávaním, ktorého vymenujú členské štáty a pridružené krajiny, pri vykonávaní akcií spoločného obstarávania čo najlepšie využívať odporúčania Komisie s cieľom zabezpečiť spravodlivý prístup MSP k podporovanému obstarávaniu.

(30) Týmto nariadením sa stanovuje finančné krytie nástroja na obdobie od 27. októbra 2023 do 31. decembra 2025, ktoré má pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu predstavovať hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ([9]).

(31) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 ([10]) a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ([11]), (Euratom, ES) č. 2185/96 ([12]) a (EÚ) 2017/1939 ([13]) sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa: prevencie, odhaľovania, opravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov a v náležitých prípadoch uloženia administratívnych sankcií. Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) má v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 najmä právomoc vykonávať vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, korupcii alebo akémukoľvek inému protiprávnemu

([7]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009, s. 76).

([8]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2018/624 z 20. apríla 2018 o cezhraničnom prístupe na trh pre subdodávateľov a MSP v sektore obrany (Ú. v. EÚ L 102, 23.4.2018, s. 87).

([9]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

([11]) Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

([12]) Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

([13]) Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa uvádza v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 ([14]). V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť nevyhnutné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre, a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

(32) Podľa článku 85 ods. 1 rozhodnutia Rady (EÚ) 2021/1764 ([15]) osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách alebo územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi nástroja a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým sú príslušná zámorská krajina alebo územie spojené.

(33) Na účely tohto nariadenia by sa obranné výrobky mali chápať ako výrobky patriace do rozsahu pôsobnosti smernice 2009/81/ES, ako je stanovený v článku 2 uvedenej smernice, najmä ako druhy výrobkov uvedené v zozname zbraní, munície a vojenského materiálu stanovenom v rozhodnutí Rady 255/58 z 15. apríla 1958 ([16]). V uvedenom zozname sa nachádzajú iba zariadenia a vybavenie navrhnuté, vyvinuté a vyrobené osobitne na vojenské účely. Uvedený zoznam je však všeobecný a má sa vykladať v širších súvislostiach vzhľadom na vyvíjajúci sa charakter technológií, politiky verejného obstarávania a vojenské požiadavky vedúce k vývoju nových typov zariadení, napríklad na základe spoločného zoznamu vojenského materiálu Únie. Na účely tohto nariadenia by sa obranné výrobky tiež mali chápať tak, že zahŕňajú výrobky, ktoré sa napriek pôvodnému civilnému určeniu neskôr prispôsobili na vojenské účely a používajú sa ako zbrane, munícia alebo vojenský materiál.

(34) Podľa článku 4 ods. 2 Zmluvy o EÚ zostáva národná bezpečnosť vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu. Členské štáty medzi sebou stanovujú uplatniteľné dojednania na ochranu utajovaných skutočností na účely spoločného obstarávania v súlade s vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi.

(35) Komisia chráni utajované skutočnosti EÚ v súlade s bezpečnostnými predpismi stanovenými v rozhodnutí Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 ([17]). V súlade s dohodou zo 4. mája 2011 medzi vládami členských štátov Európskej únie, ktoré sa zišli na zasadnutí Rady, o ochrane utajovaných skutočností, ktoré sa vymieňajú v záujme Európskej únie ([18]) a rozhodnutím Rady 2013/488/EÚ ([19]) poskytujú členské štáty utajovaným skutočnostiam EÚ stupeň ochrany rovnocenný so stupňom ochrany, ktorý poskytujú bezpečnostné predpisy Rady stanovené v rozhodnutí 2013/488/EÚ.

(36) Komisia by mala vypracovať hodnotiacu správu o nástroji a predložiť ju Európskemu parlamentu a Rade najneskôr do 31. decembra 2026. V hodnotiacej správe by sa mal vyhodnotiť vplyv a účinnosť opatrení prijatých v rámci nástroja a zároveň by sa mali kriticky zvážiť spôsoby, ako v budúcnosti zabezpečiť všetky komponenty, ktoré sú v dodávateľskom reťazci Únie v sektore obrany potrebné s náležitým ohľadom na význam opatrení v oblasti

([14]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

([15]) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/1764 z 5. októbra 2021 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej (rozhodnutie o pridružení zámoria vrátane Grónska) (Ú. v. EÚ L 355, 7.10.2021, s. 6).

([16]) Rozhodnutie o určení zoznamu výrobkov (zbrane, munícia a vojenský materiál), na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 223 ods. 1 písm. b) – teraz článok 296 ods. 1 písm. b) – zmluvy (dokument 255/58). Zápisnica z 15. apríla 1958 č. 368/58.

([17]) Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 z 13. marca 2015 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 53).

([18]) Ú. v. EÚ C 202, 8.7.2011, s. 13.

([19]) Rozhodnutie Rady 2013/488/EÚ z 23. septembra 2013 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 274, 15.10.2013, s. 1).

bezpečnosti dodávok, a fungovanie EDTIB. V hodnotiacej správe by sa okrem toho mali identifikovať nedostatky a kritické závislosti od nepridružených tretích krajín, pokiaľ ide o suroviny, komponenty a výrobné kapacity, pričom by sa malo vychádzať z práce vykonanej v rámci Monitorovacieho strediska pre kritické technológie. Hodnotiaca správa by mala byť podkladom pre prácu Komisie na technologických plánoch vrátane zmierňujúcich opatrení na riešenie týchto nedostatkov a kritických závislostí.

(37) Týmto nariadením nie je dotknutá diskrečná právomoc členských štátov, pokiaľ ide o ich politiku vývozu výrobkov obranného priemyslu.

(38) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(39) S cieľom umožniť čo najskoršie začatie vykonávania tohto nariadenia by toto nariadenie malo bezodkladne nadobudnúť účinnosť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa na obdobie od 27. októbra 2023 do 31. decembra 2025 zriaďuje krátkodobý nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania (ďalej len „nástroj“).

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „spoločné obstarávanie“ je obstarávanie, ktoré spoločne vykonávajú aspoň tri členské štáty;

2. „kontrola vo vzťahu k dodávateľovi alebo subdodávateľovi“ je schopnosť uplatňovať rozhodujúci vplyv na dodávateľa alebo subdodávateľa priamo, alebo nepriamo prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov;

3. „výkonná riadiaca štruktúra“ je orgán právneho subjektu vymenovaný v súlade s vnútroštátnym právom, ktorý sa v náležitých prípadoch zodpovedá generálnemu riaditeľovi, je oprávnený určovať stratégiu, ciele a celkové smerovanie uvedeného právneho subjektu a vykonáva dohľad nad rozhodovaním manažmentu a monitoruje ho;

4. „subjekt z nepridruženej tretej krajiny“ je právny subjekt, ktorý je usadený v nepridruženej tretej krajine alebo, ak je usadený v Únii alebo v pridruženej krajine, ktorého výkonné riadiace štruktúry sa nachádzajú v nepridruženej tretej krajine;

5. „zástupca poverený obstarávaním“ je verejný obstarávateľ v zmysle článku 2 ods. 1 bodu 1 smernice 2014/24/EÚ a článku 3 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ, ktorý je usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine, Európska obranná agentúra alebo medzinárodná organizácia, a ktorý(-á) je určený(-á) členskými štátmi a pridruženými krajinami, aby v ich mene uskutočňoval(-a) verejné obstarávanie;

6. „obranné výrobky“ sú výrobky, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2009/81/ES, ako je stanovený v jej článku 2, vrátane bojového zdravotníckeho vybavenia;

7. „utajovaná skutočnosť“ je informácia alebo materiál v akejkoľvek forme, ktorého neoprávnené zverejnenie by mohlo spôsobiť rôzne stupne poškodenia záujmov Únie alebo jedného alebo viacerých členských štátov a ktorý je označený stupňom utajenia EÚ alebo zodpovedajúcim označením stupňa utajenia, ako sú stanovené v Dohode medzi vládami členských štátov Európskej únie, ktoré sa zišli na zasadnutí Rady, o ochrane utajovaných skutočností, ktoré sa vymieňajú v záujme Európskej únie ([20]);

8. „citlivé informácie“ sú neutajované skutočnosti a údaje, ktoré majú byť v prípade potreby chránené pred neoprávneným prístupom alebo zverejnením z dôvodu povinností stanovených v práve Únie alebo vo vnútroštátnom práve, alebo v záujme ochrany súkromia alebo bezpečnosti fyzickej alebo právnickej osoby.

Článok 3

Ciele

1. Nástroj má tieto ciele:

a) posilniť konkurencieschopnosť a efektívnosť európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne (EDTIB) vrátane MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou v záujme odolnejšej a bezpečnejšej Únie, najmä tým, že sa prostredníctvom spolupráce urýchli prispôsobovanie priemyslu štrukturálnym zmenám, vrátane vytvárania a rozširovania jeho výrobných kapacít a otvorenia dodávateľských reťazcov na účely cezhraničnej spolupráce v celej Únii, čím sa základni EDTIB umožní poskytovať obranné výrobky, ktoré potrebujú členské štáty;

b) podporovať spoluprácu v procese verejného obstarávania v oblasti obrany medzi zúčastnenými členskými štátmi s cieľom prispieť k solidarite, predchádzať účinkom vytláčania, zvýšiť účinnosť verejných výdavkov a znížiť nadmernú fragmentáciu, čo v konečnom dôsledku povedie k zvýšeniu štandardizácie obranných systémov a väčšej interoperabilite spôsobilostí členských štátov pri súčasnom zachovaní konkurencieschopnosti a rozmanitosti výrobkov, ktoré sú k dispozícii členským štátom a v dodávateľskom reťazci.

2. Ciele stanovené v odseku 1 sa majú dosahovať s dôrazom na posilňovanie a rozvoj EDTIB v celej Únii, aby bola schopná riešiť predovšetkým najnaliehavejšie a najkritickejšie potreby v oblasti obranných výrobkov, najmä tých, ktoré sa prejavili alebo prehĺbili v dôsledku reakcie na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine, ako je napríklad zasielanie obranných výrobkov Ukrajine, a to pri zohľadnení cieľov Strategického kompasu pre bezpečnosť a obranu a s ohľadom na prácu osobitnej skupiny pre spoločné obstarávanie v oblasti obrany . To sa môže dosiahnuť doplnením zásob, ktoré sú vyčerpané v dôsledku transferov obranných výrobkov na Ukrajinu, a to aj vybavením dostupným na trhu, ako aj nahradením zastaraného vybavenia a posilnením spôsobilostí.

Článok 4

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie nástroja na obdobie od 27. októbra 2023 do 31. decembra 2025 je 300 miliónov EUR v bežných cenách.

2. Finančné krytie uvedené v odseku 1 sa môže použiť na technickú a administratívnu pomoc určenú na implementáciu nástroja, ako sú prípravné, monitorovacie, kontrolné, audítorské a hodnotiace činnosti vrátane systémov informačných technológií na úrovni inštitúcií.

([20]) Ú. v. EÚ C 202, 8.7.2011, s. 13.

3. Na žiadosť členských štátov možno do nástroja previesť zdroje, ktoré boli členským štátom pridelené v rámci zdieľaného riadenia, a to za podmienok stanovených v príslušných ustanoveniach nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([21]). Komisia vynakladá tieto zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách. Uvedené zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu.

4. Rozpočtové záväzky na činnosti, ktoré prekračujú viac ako jeden finančný rok, možno rozpísať do ročných splátok na niekoľko rokov.

Článok 5

Pridružené krajiny

Nástroj je otvorený pre účasť tých členov Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „pridružené krajiny“), v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore.

Článok 6

Vykonávanie a formy financovania Únie

1. Nástroj sa vykonáva v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách.

2. Financovanie Únie sa použije na stimulovanie spolupráce medzi členskými štátmi s cieľom splniť ciele stanovené v článku 3. Finančný príspevok sa stanovuje s prihliadnutím na kolaboratívny charakter spoločného obstarávania a potrebu vytvorenia stimulačného účinku potrebného na nadviazanie spolupráce.

3. Odchylne od článku 193 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa finančné príspevky môžu, ak je to potrebné na vykonanie opatrenia, vzťahovať na opatrenia, ktoré sa začali pred dátumom podania žiadosti o finančné príspevky na dané opatrenia, pokiaľ sa uvedené opatrenia nezačali pred 24. februárom 2022 a neboli ukončené pred podpísaním dohody o grante. Retroaktívne oprávnené opatrenia musia spĺňať všetky kritériá oprávnenosti stanovené v článkoch 8 a 9 tohto nariadenia.

4. Granty vykonávané v rámci priameho riadenia sa udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 7

Použitie financovania nespojeného s nákladmi

1. Granty majú formu financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi podľa článku 180 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

2. Výška príspevku Únie prideleného na každé opatrenie sa môže vymedziť na základe faktorov, ako sú:

a) zložitosť spoločného obstarávania, v prípade ktorého môže ako počiatočný zástupný ukazovateľ slúžiť podiel odhadovanej hodnoty spoločnej verejnej zákazky, a skúsenosti získané pri podobných opatreniach;

b) charakteristiky spolupráce, ktoré pravdepodobne povedú k väčším výsledkom v oblasti interoperability a dlhodobým investičným signálom pre priemysel, alebo

([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

c) počet zúčastnených členských štátov a pridružených krajín alebo začlenenie dodatočných členských štátov alebo pridružených krajín do existujúcich činností spolupráce.

3. Finančný príspevok Únie na každé opatrenie nepresiahne 15 % sumy uvedenej v článku 4 ods. 1, pričom je obmedzený na 15 % odhadovanej hodnoty spoločnej verejnej zákazky na konzorcium členských štátov a pridružených krajín.

4. Odchylne od odseku 3 tohto článku môže finančný príspevok Únie na každé opatrenie dosiahnuť až 20 % sumy uvedenej v článku 4 ods. 1, pričom je obmedzený na 20 % odhadovanej hodnoty spoločnej verejnej zákazky, ak je splnená aspoň jedna z týchto podmienok:

a) jedným z príjemcov dodatočných množstiev obranných výrobkov v rámci verejného obstarávania je v súlade s článkom 9 ods. 3 Ukrajina alebo Moldavsko;

b) aspoň 15 % odhadovanej hodnoty spoločnej zákazky sa pridelí MSP alebo spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou ako dodávateľom alebo subdodávateľom.

Článok 8

Oprávnené opatrenia

1. Na financovanie z prostriedkov Únie v rámci nástroja sú oprávnené iba opatrenia, ktoré spĺňajú všetky tieto kritériá:

a) zahŕňajú spoluprácu medzi oprávnenými subjektmi uvedenými v článku 10 na účely spoločného obstarávania zameraného na riešenie najnaliehavejších a najdôležitejších potrieb v oblasti obranných výrobkov a plnenie cieľov stanovených v článku 3;

b) zahŕňajú novú spoluprácu, a to aj v existujúcom rámci, alebo rozšírenie existujúcej spolupráce na aspoň jeden nový členský štát alebo pridruženú krajinu;

c) sú vykonávané konzorcium najmenej troch členských štátov;

d) spĺňajú ďalšie podmienky stanovené v článku 8.

2. Na financovanie nie sú oprávnené tieto opatrenia:

a) opatrenia spoločného obstarávania tovaru alebo služieb, ktoré zakazuje platné medzinárodné právo;

b) opatrenia spoločného obstarávania smrtiacich autonómnych zbraní bez možnosti reálnej ľudskej kontroly nad rozhodnutiami o výbere cieľa a nasadení pri vykonávaní útokov na ľudí.

Článok 9

Dodatočné podmienky oprávnenosti

1. Členské štáty a pridružené krajiny zúčastňujúce sa na spoločnom obstarávaní jednomyseľne vymenujú zástupcu povereného obstarávaním, aby konal v ich mene na účely uvedeného spoločného obstarávania. Zástupca poverený obstarávaním vykonáva postupy obstarávania a uzaviera v mene zúčastnených krajín výsledné zmluvy s dodávateľmi. Zástupca poverený obstarávaním sa môže zúčastňovať na opatrení ako príjemca a môže konať ako koordinátor konzorcia, a môže preto byť schopný spravovať a kombinovať finančné prostriedky z nástroja a finančné prostriedky zúčastnených členských štátov a pridružených krajín.

Týmto nariadením nie sú dotknuté pravidlá o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti stanovené v smernici 2009/81/ES.

2. Postupy obstarávania uvedené v odseku 1 sú založené na dohode, ktorú podpíšu zúčastnené členské štáty a pridružené krajiny so zástupcom povereným obstarávaním, a to za podmienok stanovených v pracovnom programe. V dohode sa určia najmä praktické dojednania, ktorými sa riadi spoločné obstarávanie a rozhodovací proces, pokiaľ ide o výber postupu, posúdenie ponúk a zadanie zákazky.

3. Dohodou uvedenou v odseku 2 sa môže zástupcovi poverenému obstarávaním povoliť, aby obstarával dodatočné množstvá dotknutého obranného výrobku pre Ukrajinu alebo Moldavsko. Takéto povolenie schvaľujú jednomyseľne členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na spoločnom obstarávaní.

Takýmito dodatočnými dojednaniami o obstarávaní nie je dotknuté uplatniteľné právo Únie a takéto dojednania musia byť v súlade s vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi členských štátov týkajúcimi sa vývozu výrobkov obranného priemyslu.

4. Postupy spoločného obstarávania a zmluvy zahŕňajú požiadavky na účasť dodávateľov a subdodávateľov zapojených do spoločného obstarávania uvedené v odsekoch 5 až 12.

5. Dodávatelia a subdodávatelia zapojení do spoločného obstarávania majú sídlo v Únii alebo v pridruženej krajine, kde majú svoje výkonné riadiace štruktúry. Nepodliehajú kontrole zo strany nepridruženej tretej krajiny ani žiadneho subjektu z nepridruženej tretej krajiny, alebo prípadne podliehajú preverovaniu v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 ([22]) a v prípade potreby zmierňujúcim opatreniam, a to s ohľadom na ciele stanovené v článku 3 tohto nariadenia.

6. Odchylne od odseku 5 tohto článku sa právny subjekt usadený v Únii alebo v pridruženej krajine a kontrolovaný nepridruženou treťou krajinou alebo subjektom z nepridruženej tretej krajiny môže zúčastniť na spoločnom obstarávaní, ak poskytuje záruky overené členským štátom alebo pridruženou krajinou, v ktorej je dodávateľ alebo subdodávateľ zapojený do spoločného obstarávania usadený. Záruky poskytujú uistenia, že účasť dodávateľa alebo subdodávateľa zapojeného do spoločného obstarávania nie je v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a členských štátov stanovenými v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky podľa hlavy V Zmluvy o EÚ alebo s cieľmi stanovenými v článku 3 tohto nariadenia.

7. Záruky uvedené v odseku 6 tohto článku sa môžu zakladať na štandardizovanom vzore, ktorý poskytne Komisia s pomocou výboru uvedeného v článku 16, a sú súčasťou špecifikácií obstarávania s cieľom zabezpečiť harmonizovaný prístup v celej Únii. V zárukách sa najmä odôvodní, že na účely spoločného obstarávania sú zavedené opatrenia, ktorými sa zabezpečuje, že:

a) kontrola nad dodávateľom alebo subdodávateľom zapojeným do spoločného obstarávania sa nevykonáva spôsobom, ktorý potláča alebo obmedzuje jeho schopnosť plniť zákazky a dosahovať výsledky;

b) nepridruženej tretej krajine alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny sa zabráni v prístupe k utajovaným skutočnostiam týkajúcim sa spoločného obstarávania a zamestnanci alebo iné osoby zapojené do spoločného obstarávania majú národnú bezpečnostnú previerku vydanú členským štátom alebo pridruženou krajinou v súlade s vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi.

8. Zástupcovia poverení obstarávaním zašlú Komisii oznámenie týkajúce sa zmierňujúcich opatrení uplatňovaných v zmysle nariadenia (EÚ) 2019/452 a uvedených v odseku 5 tohto článku alebo záruk uvedených v odseku 6 tohto článku. Komisii sa na požiadanie poskytnú ďalšie informácie o uplatnených zmierňujúcich opatreniach alebo zárukách. Komisia o všetkých oznámeniach zaslaných v súlade s týmto odsekom informuje výbor uvedený v článku 16 tohto nariadenia.

([22]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/452 z 19. marca 2019, ktorým sa ustanovuje rámec na preverovanie priamych zahraničných investícií do Únie (Ú. v. EÚ L 79 I, 21.3.2019, s. 1).

9. Infraštruktúra, zariadenia, aktíva a zdroje dodávateľov a subdodávateľov zapojených do spoločného obstarávania, ktoré sa používajú na účely spoločného obstarávania, sa nachádzajú na území členského štátu alebo pridruženej krajiny. Ak pre dodávateľov alebo subdodávateľov zapojených do spoločného obstarávania nie sú ľahko dostupné žiadne alternatívy alebo žiadna relevantná infraštruktúra, zariadenia, aktíva a zdroje v Únii alebo v pridruženej krajine, môžu využívať svoju infraštruktúru, zariadenia, aktíva a zdroje, ktoré sa nachádzajú alebo sú držané mimo územia členských štátov alebo pridružených krajín, a to za predpokladu, že takéto použitie nie je v rozpore s bezpečnostnými a obrannými záujmami Únie a jej členských štátov a je v súlade s cieľmi stanovenými v článku 3.

10. Postupy spoločného obstarávania a verejné zákazky zahŕňajú aj požiadavku, aby obranný výrobok priamo ani nepriamo, prostredníctvom jedného alebo viacerých sprostredkovateľských právnych subjektov nepodliehal obmedzeniu zo strany nepridruženej tretej krajiny alebo subjektu z nepridruženej tretej krajiny, ktoré obmedzuje možnosť členských štátov použiť uvedený obranný výrobok.

11. Požiadavka uvedená v odseku 10 sa odchylne od uvedeného odseku a vzhľadom na geopolitickú situáciu a naliehavú potrebu obstarávania obranných výrobkov s podporou nástroja nevzťahuje na naliehavé a kritické potreby týkajúce sa obranných výrobkov za predpokladu, že sú splnené obe tieto podmienky:

a) členské štáty alebo pridružené krajiny, ktoré sa zúčastňujú na spoločnom obstarávaní, sa zaväzujú preskúmať, či sa komponenty, ktoré spôsobujú obmedzenie, dajú nahradiť alternatívnym komponentom bez obmedzenia, ktorý pochádza z Únie;

b) obstarané obranné výrobky sa používali pred 24. februárom 2022 v ozbrojených silách väčšiny členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na spoločnom obstarávaní.

12. Náklady na komponenty s pôvodom v Únii alebo pridružených krajinách nesmú byť nižšie než 65 % odhadovanej hodnoty konečného výrobku. Žiadne komponenty nesmú pochádzať z nepridružených tretích krajín, ktoré ohrozujú bezpečnostné a obranné záujmy Únie a členských štátov vrátane dodržiavania zásady dobrých susedských vzťahov.

13. Na účely tohto článku sú „subdodávatelia zapojení do spoločného obstarávania“ akýkoľvek právny subjekt, ktorý poskytuje kriticky dôležitý vstup s jedinečnými vlastnosťami, ktoré sú zásadne dôležité pre funkčnosť výrobku, a ktorý je prijímateľom aspoň 15 % hodnoty zákazky.

Článok 10

Oprávnené subjekty

Na financovanie sú oprávnené tieto subjekty, ak spĺňajú kritériá oprávnenosti stanovené v článku 197 nariadenia o rozpočtových pravidlách:

a) orgány verejnej moci členských štátov;

b) orgány verejnej moci pridružených krajín;

c) zástupcovia poverení obstarávaním.

Článok 11

Kritériá na vyhodnotenie návrhov

1. Komisia vyhodnocuje návrhy na základe týchto kritérií na udelenie grantov:

a) počet členských krajín alebo pridružených krajín, ktoré sa zúčastňujú na každom spoločnom obstarávaní;

b) odhadovaná hodnota spoločného obstarávania;

c) preukázaný príspevok opatrenia k posilneniu konkurencieschopnosti a k adaptácii, modernizácii a rozvoju EDTIB, aby mohla riešiť najmä najnaliehavejšie a najdôležitejšie potreby v oblasti obranných výrobkov, ako sa uvádza v článku 3 ods. 2, a to aj pokiaľ ide o dodacie lehoty, dostupnosť a zásobovanie;

d) preukázaný príspevok opatrenia k dopĺňaniu zásob vrátane tých, ktoré boli vyčerpané v dôsledku reakcie na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine, k nahrádzaniu zastaraného vybavenia a k posilneniu spôsobilostí uvedených v článku 3;

e) rozsah príspevku opatrenia k posilneniu spolupráce medzi členskými štátmi alebo pridruženými krajinami, najmä prostredníctvom pomerného zdieľania technických a finančných rizík a príležitostí na základe skutočne kooperatívnej koncepcie, ako aj k interoperabilite výrobkov obstaraných na základe tohto nariadenia;

f) príspevok opatrenia k prekonaniu prekážok spoločného obstarávania;

g) rozsah príspevku opatrenia ku konkurencieschopnosti a adaptácii základne EDTIB na štrukturálne zmeny vrátane technologických zmien prostredníctvom, okrem iného, plánovaného vytvorenia alebo rozšírenia jej výrobných kapacít, rezervovania výrobných kapacít a bezpečnosti dodávok;

h) účasť MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou;

i) nadviazanie novej cezhraničnej spolupráce medzi dodávateľmi a subdodávateľmi v dodávateľských reťazcoch v celej Únii;

j) kvalita a efektívnosť plánov na vykonanie opatrenia.

2. V pracovnom programe sa stanovia ďalšie podrobnosti týkajúce sa uplatňovania kritérií na vyhodnotenie návrhov stanovených v odseku 1 vrátane všetkých váh kritérií, ktoré sa majú uplatňovať. V pracovnom programe sa nestanovujú individuálne prahové hodnoty.

3. Komisia poskytne výboru uvedenému v článku 16 hodnotiacu správu o výzve na predkladanie návrhov. Komisia poskytne žiadateľom podrobnú správu o výsledku hodnotenia ich návrhu.

Článok 12

Pracovný program

1. Nástroj sa vykonáva prostredníctvom viacročného pracovného programu podľa článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách (ďalej len „pracovný program“).

2. Komisia prostredníctvom vykonávacieho aktu prijme pracovný program. Vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 16 ods. 3.

3. V pracovnom programe sa stanovia:

a) minimálny finančný rozsah opatrení spoločného obstarávania;

b) orientačná suma finančnej podpory na opatrenia vykonávané minimálnym počtom členských štátov, ako sa vyžaduje v článku 8 ods. 1 písm. c);

c) stimuly na obstarávanie s vyššou hodnotou a začlenenie ďalších členských štátov alebo pridružených krajín do existujúcej spolupráce;

d) celková výška príspevku Únie na každú prioritu financovania;

e) opis opatrení zahŕňajúcich spoluprácu pri spoločnom obstarávaní;

f) odhadovaná hodnota spoločného obstarávania;

g) postup hodnotenia a výberu návrhov;

h) opis čiastkových cieľov, ktoré majú byť navrhnuté tak, aby zaznamenávali výrazný pokrok pri vykonávaní opatrení, výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, a súvisiace sumy, ktoré sa majú vyplatiť;

i) opatrenia na overenie čiastkových cieľov uvedených v písm. h), splnenia podmienok a dosiahnutia výsledkov a

j) metódy stanovenia a v náležitých prípadoch úpravy súm financovania.

4. V pracovnom programe sa stanovia priority financovania v súlade s potrebami uvedenými v článku 3 ods. 2. Cieľom uvedených priorít financovania je zabezpečiť dostupnosť dostatočného množstva najnaliehavejších a najdôležitejších obranných výrobkov na účely odstránenia najnaliehavejších nedostatkov v oblasti spôsobilostí, ako sa uvádza v oddiele 4 spoločného oznámenia o analýze nedostatku investícií do obrany a ďalšom postupe.

Článok 13

Uplatňovanie pravidiel o utajovaných skutočnostiach a citlivých informáciách

1. V rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia:

a) členské štáty a pridružené krajiny, ktoré sa zúčastňujú na spoločnom obstarávaní si v súlade s vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi medzi sebou stanovia uplatniteľné dojednania na ochranu utajovaných skutočností na účely uvedeného spoločného obstarávania;

b) každý členský štát zabezpečí, aby poskytoval stupeň ochrany utajovaných skutočností EÚ, ktorý je rovnocenný stupňu, ktorý poskytujú bezpečnostné predpisy Rady stanovené v rozhodnutí 2013/488/EÚ;

c) Komisia chráni utajované skutočnosti EÚ, ktoré boli získané v súvislosti s vykonávaním nástroja, v súlade s bezpečnostnými predpismi stanovenými v rozhodnutí (EÚ, Euratom) 2015/444.

2. Komisia zriadi zabezpečený systém výmeny s cieľom uľahčiť výmenu utajovaných skutočností a citlivých informácií medzi Komisiou a členskými štátmi a pridruženými krajinami a prípadne aj so žiadateľmi a príjemcami. V uvedenom systéme sa zohľadnia vnútroštátne bezpečnostné predpisy členských štátov.

Článok 14

Monitorovanie a podávanie správ

1. Komisia monitoruje vykonávanie nástroja a podáva správy Európskemu parlamentu a Rade o dosiahnutom pokroku. Na uvedený účel Komisia zavedie potrebné opatrenia na monitorovanie.

2. Komisia do 31. decembra 2026 vypracuje správu o hodnotení dosahu a účinnosti opatrení vykonaných v rámci nástroja (ďalej len „hodnotiaca správa“) a predloží ju Európskemu parlamentu a Rade.

3. Hodnotiaca správa vychádza z konzultácií s členskými štátmi a hlavnými zainteresovanými stranami a posudzuje sa v nej pokrok pri dosahovaní cieľov stanovených v článku 3. Vyhodnotia sa v nej potenciálne prekážky vo fungovaní nástroja a najmä príspevok nástroja k:

a) spolupráci medzi členskými štátmi a pridruženými krajinami vrátane nadviazania novej cezhraničnej spolupráce;

b) účasti MSP a spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou na opatreniach;

c) nadviazaniu novej cezhraničnej spolupráce medzi dodávateľmi a subdodávateľmi v dodávateľských reťazcoch v celej Únii;

d) posilneniu konkurencieschopnosti EDTIB a k adaptácii, modernizácii a rozvoju EDTIB s cieľom umožniť jej riešiť najmä najnaliehavejšie a najdôležitejšie potreby v oblasti obranných výrobkov;

e) celkovej hodnote spoločných verejných zákaziek na najnaliehavejšie a najdôležitejšie obranné výrobky podporované z nástroja.

4. Na základe dostupných príspevkov od zástupcu povereného obstarávaním, ako sú preskúmania uskutočniteľnosti podľa článku 9 ods. 11 písm. a), a prípadne práce vykonanej v rámci Monitorovacieho strediska pre kritické technológie sa v hodnotiacej správe identifikujú nedostatky a kritické závislosti od nepridružených tretích krajín, pokiaľ ide o produkty obstarávané s finančnou podporou z nástroja. Hodnotiaca správa je podkladom pre prácu Komisie na technologických plánoch vrátane zmierňujúcich opatrení na riešenie uvedených nedostatkov a kritických závislostí. Komisia posúdi navrhnutie opatrení, ktorými sa v prípade potreby v rámci Európskeho obranného fondu zmiernia nedostatky a kritické závislosti od nepridružených tretích krajín, pričom kriticky zváži spôsoby, ako v budúcnosti zabezpečiť všetky komponenty potrebné v dodávateľskom reťazci EDTIB.

5. Žiadnymi požiadavkami členských štátov, ktoré sa týkajú podávania správ, nie sú dotknuté vnútroštátne zákony a iné právne predpisy, ani článok 346 ZFEÚ.

Článok 15

Poskytovanie informácií, komunikácia a zverejňovanie

1. Bez toho, aby bolo dotknuté uplatniteľné právo Únie alebo uplatniteľné vnútroštátne zákony a právne predpisy v oblasti ochrany utajovaných skutočností a citlivých informácií, uvádzajú príjemcovia finančných prostriedkov Únie pôvod a zabezpečujú viditeľnosť financovania z prostriedkov Únie, najmä pri propagácii opatrení a ich výsledkov tým, že poskytujú jasné, účinné a primerané cielené informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.

2. Komisia vykonáva informačné a komunikačné činnosti v súvislosti s nástrojom, opatreniami prijatými v rámci nástroja a dosiahnutými výsledkami.

3. Finančné zdroje pridelené nástroju prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ uvedené priority súvisia s cieľmi stanovenými v článku 3.

Článok 16

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Európska obranná agentúra sa prizve, aby ako pozorovateľ poskytovala výboru svoje stanoviská a odborné znalosti. Na pomoc výboru sa prizve aj Európska služba pre vonkajšiu činnosť.

3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Ak výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia neprijme návrh vykonávacieho aktu a uplatňuje sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 17

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 18. októbra 2023

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda*
R. METSOLA	J. M. ALBARES BUENO